

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bo do naroda
vodnik!

Izplača vsake vrste.
Mesečno:
za solo leto Din 30—
za pol leta " 15—
za mesec " 5—
za solo leto Din 50—
Imenitni po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nebrankirane
plača se ne sprejema.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetске Stranke“.

Vsekarde vpliva
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopis se ne vra-
ća. — Plača in tati
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kelečevski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2594. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.104.

Za skupno politiko slovenskih in hrvatskih kmetov.

(Govor Stjepana Radića na sestanku v Ptuju dne 24. aprila.)

Na sestanku v Ptuj, ki ga je bil sklical predsednik HSS Stjepan Radić za 24. aprila v Ptuj, je govoril Stjepan Radić v glavnem o politični zvezi med Slovenci in Hrvati s posebnim ozirom na kmete. Njegov govor so poslušali vsi navzoči z veliko pazljivostjo, in priznati se mora, da so Radićeve besede to pazljivost tudi zaslužile.

Radić je spočetka govoril o novi vladi in o posameznih vplivnih oseb, ki danes vodijo državno krmilo. Posebno je naglašal pomen novega ministra za zunanje zadeve Voje Marinkovića, ki je najmočnejša oseba v novi vladi. Voja Marinković pa je baš tisti politik, ki je izdelal načrt za široke samouprave, od občin pa do oblasti, in ker se mi danes nahajamo v času, ko začenjajo nove samouprave delovati, je zelo važno, da je najvplivnejša oseba v novi vladi za samouprave.

Po teh uvodnih besedah je prešel Radić na glavni predmet svojega govora, na sodelovanje Hrvatov in Slovencev v politiki. O tej stvari je rekel:

»V dunajskem parlamentu je bilo mogoče, da so Hrvati in Slovenci sodelovali kljub mnogim razlikam v raznih ozirih. Po polomu Avstrije pa je krenil dr. Korošec na nova pota in njegovo današnje naziranje je: Do Siska Slovenci, od Siska dalje Srbi. Hrvati za dr. Korošca ne eksistirajo!

Mi smo vedno stali na stališču, zlasti za časa pete Uzunovićeve vlade, da morajo biti v vladi zastopani tudi Slovenci. To je bilo potrebno že z ozirom na izgraditev samouprav in pa, da ustavimo gospodarsko propadanje. Jaz sem na vse to dr. Korošca opozoril. Jaz sem dr. Korošca točno informiral o vseh važnih političnih dogodkih. Pogovarjala sva se trikrat, vsakokrat po dve do tri ure, toda žalibog brez uspeha. Jaz sem dr. Korošca opozoril na našo skupno etiko, na duševno edinstvo Hrvatov in Slovencev in na socialno skupnost hrvaških in slovenskih kmetov in delavcev.

Zgodovina nam dokazuje, da se države navadno pač s krvjo ustvarjajo, a držati jih se z nasiljem in krvjo ne da. Mi Hrvati smo z narodnim sporazumom nasilje odpra-

vili kot državno politiko. Res se nasilje še tu in tam pojavlja, toda nasilje ni več državna politika.

Dr. Korošca sem opozoril tudi na Narodno banko in na njeno politiko napram Hrvatom in Slovincem in napram srbskim kmetom. Denar je dobival edino le Beograd — približno 86 rodbin je dobilo 1786 milijonov dinarjev kredita, torej skoro 2 milijardi. V borbi proti taki finančni politiki smo dosegli uspeh in finančni minister Stojadinović je moral iti. Danes te borbe ni več, ker je nasilje, tudi finančno, strto in zlomljeno.

Govoril sem dalje dr. Korošcu, da je treba storiti vse, da država ne bo več radikalna domena. Tudi to ni nič zaleglo.

Govoril sem mu dalje, da se Hrvati in Slovenci nismo nikdar med seboj kregali in topli. Nemci so se medseboj topli 30 let! (Za časa tridesetletne vojne, op. ur.) Mi smo moralno eno, mi imamo svojo narodno dušo, ki ni bila nikdar premagana in poteptana. Naša morala nam pravi, da je človek najvišji! Naša socialna načela so ista in ne mi Hrvati nismo imperialisti, pa tudi Slovenci ne. Zakaj torej ne bi mogli imeti tudi skupne politike? Zakaj se ne bi mogli mi, ki čutimo enako socialno, skupno boriti proti onim, ki ne čutijo socialno?

Toda tudi vsi ti razlogi niso mogli prepričati dr. Korošca o potrebi sodelovanja!

Jaz pa pravim:

»Nikdar več ne smejo Hrvati brez Slovencev v vlado, a tudi ne Slovenci brez Hrvatov!« (Burno odobravanje.)

Mi Hrvati in Slovenci smo zapadnjaki in naša kultura izvira iz istega vrelca.

To je moj odgovor dr. Korošcu, ki pravi, da z Radićem noče iti skupaj.

Mnogo znakov govori za to, da di dr. Korošec rad v naši državi osnoval eno veliko katoliško stranko, kot je n. pr. katoliški centum v Nemčiji. Jaz vem, da se mu to ne bo posrečilo. Mi Hrvati smo res katoličani, in to dobri katoličani, ampak mi nismo bili nikdar papi-
sti.

Neki ljudje pravijo, da bo nova vlada razpisala volitve. Pravijo tudi, da se namerava ustanoviti

neka nova stranka, tako od zgoraj. To ne bo koristno, tudi če bi se posrečilo. Čisto drugače pa bi bilo, če bi mi skupaj s Slovenci vstopili v vlado. Taka vlada bi bila močna, mogla bi skleniti nekaj najvažnejših zakonov, potem pa bi lahko izpeljala svobodne volitve! Tudi to je važen vzrok, ki nam velewa, da delamo Slovenci in Hrvati skupno, in da polagamo temelje tej državi od spodaj.

Med Hrvati in Slovenci ni bilo nikdar težkih bojov ali preprirov. Ravno nasprotno je bilo: Slovenci in Hrvati smo se vedno medsebojno podpirali, od časov Matije Gubca pa do danes. Pomoč sicer ni bila velika, ampak bila je! Vzroka, da bi se danes med seboj topli, ni prav nobenega! Najmanj zaradi Prekmurja! Prekmurje ni bilo niti hrvaško niti slovensko. Jaz nisem nikdar rekel, da mora biti Prekmurje hrvaško! Ako pride do revizije ustave, naj Prekmurci sami odločijo, kam hočejo iti.

Našteti vzroki so dovolj močni, da čim prej začnemo misliti na ožje politično sodelovanje hrvaških in slovenskih kmetov.

Mi smo na Hrvaškem vedno rekli:

»Kmet je prvi, in sicer z gospodarskega, z umetniškega in s člo-

veškega stališča. V politiki moramo organizirati kmečko ljudstvo. Lahko pa gre z nami tudi trgovec, obrtnik, tudi fajmošter. Previdni pa moramo biti z ozirom na inteligenco. Po svoji tuji vzgoji je bila inteligenca za vse, samo za ljudstvo ne. Za inteligenco je bil kmet vedno bedak, osel, ali prefriganec.

Predsedniki naših krajevnih organizacij pa morajo biti bistroumni in pametni ljudje, morajo biti neustrašni, morajo biti pošteni ljudje in morajo biti dobri gospodarji.

S skupnim delom bomo dosegli, da bomo dobili kmetje dovolj šol. Ta naša zahteva je ena najmanjših, kar jih zahteva naše kmečko pravo. Glavna zahteva kmečkega prava pa je, da se popolnoma upoštevajo kmečki interesi v državnem proračunu.

To pravo hočemo uveljaviti najprej s složnim delom hrvaških in slovenskih kmetov, a tem se bodo kasneje pridružili še srbski kmetje. Čisto napačno je mišljenje, da Slovenci nič ne pomenijo. Slovenec je sicer malo, toda njihova pridnost in delavnost, njihove tehniške sposobnosti in njihova varčnost je dosegla, da se slovenski glasovi ne štejejo, ampak se tehtajo! In zato pravim: Živela Slovenija!

A. Prepeluh.

Občinske volitve.

Čez nekaj tednov bodo po vsi Sloveniji občinske volitve.

Važnost občinskih volitev zlasti kmetje močno podcenjujejo, kar pa je silno napačno. Ravno občina je namreč tisto samoupravno telo, kjer pride ljudska volja najbolj do svoje veljave. Občinske volitve pa so tudi vevlačna politična šola zlasti za kmete, kajti ravno v občini ima volilec največ priložnosti, da gleda in kontrolira, kaj in kako delajo z občinskim denarjem tisti ljudje, ki so si jih sami izvolili in katerim so dali s svojimi glasovi važne pravice v roke.

Delokrog občinskega gospodarstva je jako obširen in vseh panog ne bomo naštevali. Omenimo le občinska pota, šolstvo (kolikor se tiče občine), skrb za reveže in onemogle, podpore itd. Vse to so stvari, ki se tičejo vsakega občinarja, kajti za vse take naprave je treba denarja, tega pa mora preskrbeti po svojih močeh vsak občinar v obliki občinskih doklad. Denar se pa dandanes zlasti na kmetih težko zasluži in zato ni in ne more biti nikomur vseeno, kdo bo določal občinske doklade! Zapomnite si vsi, da boste plačevali toliko in za

take namene, kakršne može si boste izbrali v občinski odbor.

Kolikrat slišimo zlasti iz kmečkih ust silne pritožbe, kako hudo breme da so občinske doklade! Danes vas opozarjamo, da ste teh pritožb žalibog večinoma sami krivi zaradi svoje malobrižnosti za občinsko gospodarstvo, o katerem baš pri občinskih volitvah odločujete vi sami in nihče drugi!

Naj se nikar nihče ne brani in ne izgovarja, češ, kaj bom volil, ko se pa itak vedno vse tako zgodi, kakor hočejo drugi. To ravno ni res! Kdo pa hoče »drugače«? Mar gospod župnik? Ta nima nič več kot en sam glas! Ali mar gospod učitelj? Koliko glasov pa ima ta? Ali nima tudi samo enega? Ali pa morda kakšen bogatejši kmet ali trgovec? Prosim vas, povejte nam vendar: koliko glasov pa ima ta? Ali nima tudi le enega?

Tako bi lahko našteali celo vrsto praznih izgovorov, ki nikakor ne drže in ne morejo niti najmanj opravičevati brezskrbnosti in malobrižnosti za gospodarstvo v občini.

Po zakonu velja za občine splošna in enaka in tajna volilna pravi-

ea. To se pravi: Vsak kmet, bogat ali reven, ima enako veljavo. Tukaj ne gre za nobene »veljake«, kaj da ti hočejo, ampak gre za večino glasov vseh enakopravnih volilcev. Za kar glasuje večina, to obvelja in drži.

To si predvsem zapomnite, da ne bo pozneje zopet nepotrebnega stokanja in pritožb. Sedaj imate še priliko in čas, da stopite skupaj in da se med seboj pogovorite, komu boste zaupali gospodarstvo z vašim denarjem.

Če boste volili slabe gospodarje, ki se na vaše potrebe nočejo ozirati, ampak imajo morebiti le svoje

lastne potrebe pred očmi, se pozneje nikar ne pritožujte, kajti vi sami boste krivi, če pridejo slabi gospodarji v občinske odbore. Če pa se boste pravočasno ozrli po dobrih in poštenih gospodarjih, in taki se najdejo v vsaki občini, potem bo prav tudi za nas.

Vprašajte torej predvsem svojo lastno pamet, koga boste volili. Ne brigajte se za nobeno kričanje in še manj za kakšno poznejše strahovanje ali maščevanje — sedaj je vaša usoda v vaših rokah in sedaj izpregovorite vi svojo besedo brez strahu in brez ozirov na desno in levo!

Besede in dejanja.

»Naša stranka je stopila v vladu predvsem zato, da uveljavi svoj gospodarski in socialni položaj,« tako je zapisal »Slovenec« dne 10. marca na uvodnem mestu in potem nadaljeval, da »zlasti slovenski narod živo občuti blagodejen vpliv nove vlade in njenih ukrepov.« Že 9. marca je pa zapisal, da je vlada (kleroradikalna) zmanjšala proračun, da bi mogla zmanjšati davke, take, carine, trošarine in monopole in da bo tako ves gospodarski in davčni sistem postavila na drugo podlago in da se bodo rane, zadane Sloveniji, popolnoma zacelile. In 13. marca je zapisal, da stoji vsa država pod globokim vtisom sklepov ministrskega sveta, ki so prinesli neverjeten in popolnoma nepričakovan preobrat državne finančne politike na bolje. Nadaljuje, da je prišel nov duh, duh ozdravljenja, duh ljudske potrebe z vstopom SLS v ministrski svet. Uspeh tega je bilo demontiranje prisilnega davčnega vijaka itd. Kmet se bo oddahnil, pravi »Slovenec«, ker je znižana dohodnina, odpravljena carina, ker je denar za regulacijo hudo dournikov, en milijon za kmetijske razstave, (ki ga je Pucelj vstavil), ker bo davke lahko plačeval z 20% boni, ker se ne bo pobirala več 30% izredna doklada. Fondi za gradbo cenjenih delavskih stanovanj itd. Sto in sto milijonov ljudskega denarja je rešenega. Vsi ti milijoni gredo odslej v izboljšanje zasebnega gospodarstva. Ogromno premoženje je rešeno zlasti naši slovenski zemlji. Vse te dobrate ni mogoče pregledati, ampak jih samo občutimo, pravi »Slovenec«.

Nastaja nova doba izboljšanja in napredka, skratka nastopil je začetek boljših časov.

To so bile sladke in mamljive besede klerikalnega časopisja, da bi omamile svoje volilce in odvrnile pozornost slovenskega ljudstva, ker se je SLS postavila na stran korupcije v parlamentu, s čimur je končala 7-letna klerikalna borba proti korupciji v pesku. V celi Jugoslaviji se ni nihče našel, ki bi si upal tako presekati to borbo in ki bi tako sleparsko zavrgel svoja načela, svoj katoliški program in svojo politiko. Našla se je edino SLS, ki je to storila. In ko je napravila prvi korak, je storila tudi drugega. Glasovala je za nasilje in končno za proračun. Po izglasovanju proračuna

na je obetala za Slovenijo med in mleko. Vsega v izobilju. »Domoljub«, »Slovenec« in »Slov. Gospodar« so postali vir največjega blagostanja. Nov duh in boljše čase so z vso gotovostjo prerokovali. Mi smo tedaj zapisali v »Kmetski list«, naj »Domoljub«, »Slovenec«, in »Slov. Gospodar« ne zamerijo, ako zaenkrat v to ne verujemo, ampak da bomo vse to še le tedaj priznali, kadar bomo občutili na lastnih žepih, v želodcu in celem našem gospodarstvu.

Kot v zasmeh temu pisanju SLS časopisja ravno te dni razpošiljajo davkarje položnice in terjajo od vsakega davkoplačevalca najmanj po 100 dinarjev več na račun, kot lansko leto.

V izglasovanem proračunu so zagurali 42 milijonov dinarjev 5 črnogorskim princem in kmečko ljudstvo jih bo moralo odplačati.

Vprašamo vse kmetijsko ljudstvo, ali vidi sedaj razliko med obljubami in besedami SLS ter njenimi dejanji?

Toda mi vidimo, da pod nobeno vlado niso tako oklestili vseh kreditov, podpor in postavk za potrebe kmetijskega stanu zlasti v Sloveniji, kakor pod kleroradikalno vlado. Naši poplavljeni so ostali brez podpor, kmetijsko šolstvo se uničuje, vode se ne regulirajo, živinorejo pusti propadati, kmetski domovi se prodajajo na dražbi. Nikoli ni tolikokrat pel boben eksekutarja po slovenski deželi, kakor pod kleroradikalno vlado. Medtem ko se kmetski stan radi te politike pogreza čedalje bolj v siromaštvo, so določili ogromne plače oblastnim odbornikom in visoke dnevnice oblastnim poslancem.

Taka je razlika med besedami in — dejanji!

Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod samo »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge!

Naš pokret.

Trinajsto pismo.

Švica je dežela državljanske svobode, demokratične ljudske samouprave in mednarodno priznane nevtralnosti. Mala dežela, v kateri žive tri narodnosti — Nemci, Francozi in Italijani — mirno druga poleg druge kot »Švicarji«, je na znotraj urejena federativno. Vsa javna uprava je osredotočena po kantonih, ki so v domačem gospodarstvu zelo samostojni, a kar imajo kot država skupnega, temelji na takšnih ustavnih določbah, da organizirani »švicarski« narod lahko poseza tudi v skupne zakonodajne posle naravnost potom inicijative in ljudskega glasovanja. Dežela je pretežno alpska, a njeno prebivalstvo se preživlja v glavnem od treh gospodarskih panog: poljedelstva, industrije in tujkega prometa. — Švica slovi tudi vsled svoje napredne poljedelske produkcije, glede katere velja mnogim gospodarsko visoko razvitim in večjim državam kot vzor. Tu sem potujejo čisto praktični poljedelci, živinorejci, mlekarji, sirarji, gozdarji itd., da se česa nauče, kar pri njih doma še ne poznajo.

Po statistiki iz leta 1910 ima Švica 476.018 poljedelcev, to je 28,5% vsega prebivalstva. Vseh samostojnih poljedelskih posedov pa so našli leta 1905 — 273.710. Socialno vzeto so Švicarji mali kmetje. Tako na primer je takšnih, ki posedujejo 0,5 do 3 ha 41,19% in takšnih, katerih posestva imajo 3,1 do 10 ha površine, 41,66%. Zelo majhen je odstotek tistih, ki imajo preko 10 ha zemlje.

To kmetijsko-delavsko ljudstvo ima sijajno organizacijo, katera mu je donesla velike uspehe in velik vpliv v državi. To je »Kmetska zveza«, ki je izkazala n. pr. za l. 1921 nič manj kot 364.428 članov. Ta številka kaže, da je skoro vse ljudstvo, ki živi od poljedelskega dela, organizirano v tej svoji »Zvezi«. To »Kmetsko zvezo« tvorijo posamezna društva in organizacije, ki plačujejo »Zvezi« posebne prispevke od svojega članstva. Leta 1922 je bilo včlanjenih v »Zvezi« 50 različnih društev, in sicer:

4 strokovne organizacije poljedelcev s 123.848 člani;

7 društvenih zvez z 81.939 člani;

5 organizacij živinorejcev s 27.384 člani;

19 organizacij producentov mleka in sira s 101.377 člani;

5 političnih organizacij poljedelcev, ki so plačale prispevkov za 15.000 članov;

10 raznih društev vinogradnikov, mlinarjev, proizvajalcev špirta, gozdarjev itd., ki so imela skupno 51.446 članov.

Po narodnosti se dele te organizacije in društva tako-le: 34 je nemških, 15 je francoskih, a eno je italijansko.

»Kmetska zveza« ima zelo razširjen tisk. Svoj mesečni »Zvezni Vestnik« izdaje v 181.110 izvodih in sicer v treh jezikih. Nemška »Bauernzeitung« izhaja v 126.460 izvodih; francoski »Paydan suisse« izhaja v 48.900 izvodih, a italijan-

ski »Custodino soizzero« v 5750 izvodih. Poleg tega izhaja še 15 nemških, 6 francoskih in 1 italijanski list, deloma strokovne, deloma pa politične in vzgojne vsebine. — »Kmetska zveza« je bila osnovana leta 1897. Njen nastanek so rodile žalostne gospodarske razmere med kmetijsko-delavskim ljudstvom v drugi polovici 19. stoletja. Tedaj je nastopila prekomorska konkurenca in enostranska industrializacija zemlje, ki je pritisnila cene poljedelskim produktom ob tla. Na kmetih je začelo prevladovati siromaštvo. Od leta 1870. do leta 1900 je padel odstotek kmetijskega prebivalstva v državi od 46,25% na 33,13%. V državi je zavladal gospodarski liberalizem, ki je pospeševal s svojo trgovinsko in finančno politiko le veliko moderno kapitalistično industrijo, ki je hitro rasla. Potreba je potem nagnala poljedelce, da se organizujejo in tako zavarujejo svoje družabne in stanovske interese, a obenem z višjo strokovno izobrazbo svojo produkcijo dvignejo in zboljšajo.

Do tedaj je obstojala mala organizacija »Kmetska zveza« za curiški kanton, ki je že leta 1893 poskusila položiti temelje organizaciji za vso državo. Toda prvi poskusi so ponesrečili in šele l. 1897 se je posrečila poslancu Kern-u ustanovitev enotne švicarske »Kmetske Zveze«. Prvi njen predsednik je bil poslanec Jenny, a prvi njen tajnik dr. E. Laur. Tekom 25 let svojega obstoja je »Kmetska Zveza« pri 13 ljudskih glasovanjih, ki so se tikala tudi interesov poljedelcev v tej dobi, zmagala pri 12 glasovanjih, kar dokazuje njen pomen in njeno organizacijsko moč.

Ta organizacija je danes tako močna in tako zelo upoštevana, da se proti njeni volji v narodnogospodarskem in socialno političnem življenju države ne more dogoditi ničesar, kar ona noče. Ima pa seveda popolno razumevanje za potrebe vsega delovnega ljudstva v državi, ki jih uravnava skladno z napredkom časa in obsega gospodarskega življenja.

A. Prepeluh.

Iz zunanje politike.

Balkan.

Glasovi o preteči vojni nevarnosti še vedno razburjajo javnost. Italija zbira na meji svoje čete in gradi podlage za težke topove. V Albaniji je že itak več italijanskega vojaštva kot albanskega. Musolini noče ničesar slišati o reviziji italijansko-albanske pogodbe, zahteva pa, da na vsak način naša država potrdi nettunske konvencije. Italija je snubila tudi Bolgarijo in ji obljubljala v slučaju zmagel del Dobrudže in del Macedonije, če se priključi Italiji. Kot se doznava, je Bolgarija vse ponudbe odklonila. Pa tudi naša država ne drži križem rok. Snuje se balkanska zveza, ki bi sestojala iz Jugoslavije, Grčije in Turčije, h kateri naj bi pozneje pristopila še

Bolgarija. Naša država namerava vzpostaviti tudi stike z Rusijo in skleniti prijateljsko pogodbo z Nemčijo. Na ta način bi Jugoslavija prebila obroč, ki ga je Italija skovala okoli nas. Spor torej še ni poravnal, upamo, pa da se bo vse končalo mirnim potom. V Albaniji vse vre. Zogu, italijanski plačanec, je dal pomoriti veliko vplivnih Albancev, zato je prebivalstvo silno ogorčeno.

Kitajska.

»Sloga jači, nesloga tlači«. Kantonska armada je bila vse dotlej zmagovita, dokler so držali skupaj.

Sedaj pa se je dal general Čang-kajšek podkupiti in tako se je razcepila ljudska stranka na dva dela, ki se med seboj borita in pozabljata, da imata skupnega sovražnika v roparskem generalu Čansolinu, ki prodira proti jugu in je že zavzel mesto Nanking. Tako bodo uničeni vsi dosednji uspehi, Angleži se pa na tihem smejejo.

Ženske in moške NOGAVICE najfinejše kvalitete po nizkih cenah pri **FRANCU PAVLIN**, Ljubljana, Gradišče štev. 3.

Iz ljubljanske oblastne skupščine.

Govori naših poslancev o proračunu.

Skupščina je zasedala od 19. do 30. aprila. Prvo je bil na dnevnem redu proračun, ki je bil po dvodnevem obravnavanju sprejet. Proračun izkazuje okrog 50 milijonov dinarjev potreb, kritja za to pa je nekaj čez 10 milijonov dinarjev. Primanjkljaj naj pokrije država iz svojega proračuna. Dosedaj vlada še ni izjavila, koliko bo prispevala h oblastnemu proračunu. Po proračunu se je obravnavala in sprejela službena pragmatika oblastnega uradništva. Kmetijski odsek je predložil v razpravo 41 predlogov, odsek za prošnje in pritožbe 21 predlogov, odsek za javna dela pa 161 predlogov. Poročilo kmetijskega odseka se je temeljito obravnavalo, tudi poročilo odseka za prošnje in pritožbe je bilo po izčrpnih debatih sprejeto, poročilo odseka za javna dela pa se ni obravnavalo posamezno, ampak se bo to storilo pozneje, ko se bo sestavljal program, kaj se bo najprvo zgradilo in popravilo.

Poslanec ing. Franc Zupančič:

Visoka zbornica! Proračun, ki ga nam je predlagal odsek, je neresen. Nikar ne mislite, gospodje, da hočem s temi besedami uganjati demagogijo. Poudarjal sem že v odseku, da smatram tak proračun, ki izkazuje čez 50.000.000 izdatkov in 10.000.000 dohodkov, kot neresen. Dokaz temu, da je ta proračun neresen, je dejstvo, da nam je velikonočni zajec prinesel iz Beograda realen proračunček, katerega je milostno odobril g. Tosić kot vrhovni šef pri finančnem ministru, naši samoupravni oblasti. (Splošen nemir.)

Ta proračunček je 1 : 25. Proračun, ki ga predlaga odsek, znaša 52.000.000, in proračun, resno odobren od takozvane komande beograjske, pa znaša 2.000.000 dinarjev. Gospodje, to je najboljši dokaz, da delo naše skupščine absolutno ni resno delo in da mi od te naše samoupravne oblastne skupščine, odnosno od finančnega odseka, ne moremo pričakovati in tudi nismo mogli pričakovati boljše izvršitve njegove naloge.

Oblastni odbor je poslal v Beograd ta proračunček in Beograd

ga je tebi nič meni nič odobril. Oblastni odbor pa ga je stavil kot svoj predlog. Na ta način je naravnost briskiran finančni odsek, ki je suveren, ker je edino on upravičen sestavljati proračun na podlagi predloga oblastne skupščine in na podlagi zaslišanja celega našega foruma. Edino naš finančni odsek je bil torej kompetenten, da stavi tak proračun, ne glede na to, ali ga oblastni odbor hoče upoštevati ali ne. Proračun v sedanjih oblikah jasno dokazuje, kako malo resno je delo našega oblastnega odbora.

Dve tretjini izdatkov za oblastni odbor, skupščino in urade.

Fiktiven je proračun, ki ga je referent predlagal. Iz takozvanega Tosićevega malega proračunčka, ki je realen, pa vidite, da ste dve tretjini namenjeni samo za osebne izdatke, to so za oblastno skupščino in oblastni odbor, za osrednje urade itd., torej za uradništvo in za odbor. En milijon tristotisoč dinarjev za osebne izdatke in le en milijon dinarjev pa za naš narod, za potrebno ljudstvo zunaj na deželi. Za vsa pereča gospodarska vprašanja so določili samo dober milijonček. Gospoda moja, takega dela od te naše zbornice pričakovati nisem mogel in mislim, da tudi vaša večina ni bila namenjena delati tako, ko je šla na volitve; mislim, da je bila prepričana, da bo ta zbornica poklicana v čisto druge namene. Ta skupščina ima druge naloge, kakor da plača samo uradništvo in potnine, vršiti mora veliko večje in važnejše delo.

Slovenija plačuje največje davke.

Kakor sem rekel, gospodje, ni ta proračun, ki je predlagan, realen, ker niso vporabljeni vsa sredstva, ki bi lahko služila oblastni samoupravi, da razbremenite narod in daste potrebnih gospodarskih ustanov, ki bi ublažile težka bremena; kajti vsi veste, da je Slovenija ona dežela, ki danes največ plačuje davkov. Stavili ste proračun samo za izdatke, na dohodke pa niste mislili. Iz naroda ne morete več črpati denarnih sredstev, naroda ne morete še obremeniti, kajti Slovenija že sedaj plačuje n. pr. dvakrat cestni davek in sicer najprej z dokladami, ki gredo v Beograd,

in razen tega še direktni davek. (Nemir. Predsednik zvoni.) Jaz mislim, da je Slovenija na prvem mestu na svetu glede obremenitve z davki. (Dr. Kramer: »Da, da, tako je!«) Protestirati moram, da bi se davek, ki ga daje Slovenija za ceste, uporabljal za druge stvari, kakor sem slišal to od večine.

Če misli večina, da sme razpolagati z onimi 20 milijoni, ki nam jih dolguje država, potem nam mora tudi zagotoviti pravico kontrole. Dati nam mora tudi vpogled v uporabo hišno-razrednega davka, hišnonajemninskega davka itd., ki znaša za Slovenijo približno 45 milijonov dinarjev, torej za našo oblast okrog 20 milijonov dinarjev. V gradjevinškem ministru se je zagotovilo, da je rezervirano za oblastne samouprave 18.296.000 dinarjev že v proračunu. To se mi je reklo v ministru gradjevine, določeno je že v državnem budgetu.

Gospodje! Še enkrat moram ponoviti, da je ta proračun napravljen z glavo v vreči, tako, da iz njega ne izvemo, kdo pije in kdo plača. Izdatki so ogromni, dohodkov pa ni skoro predvidenih nobenih. Cela stvar je taka, da je ta proračun v bistvu prav malenkosten in da pravzaprav oblastni skupščini niti potreben ni. Za dva milijona dinarjev v proračunu vendarle ni treba 53 poslancev in 5 oblastnih odbornikov. Za to vsoto pač ni treba, da imamo tako ogromne stroške z vsem tem aparatom. — (Medklici: »Potem pa kar demonstirajte vse! Bo vsaj »Jutro« veselo.) — Ne, tako nisem mislil. Mi se bomo borili naprej za to samoupravo in ne bomo pustili nikogar, da nas prikrajšuje. Mi tudi ne dovoljujemo v to, da se podrejujemo v takih ozirih, kot je recimo finančna samostojnost, komurkoli. To je naša kardinalna zahteva in mi smo se borili, se borimo in se bomo tudi v bodoče borili za finančno neodvisnost te zbornice.

Še enkrat bom pregledal proračun oblastne skupščine kot tak. Najboljši dokaz za to, kako je bil ta proračun sestavljen, je poglavje o deželni kulturi. Kmetijski družbi, ki šteje nad 20.000 članov in ki bo praznovala letos 160 letnico obstoja, ni proračun dovolil nobene podpore. Finančni odsek je njeno tozadevno prošnjo popolnoma prezrl. Pri oddelku za prosveto se je pa dovolilo kar pavšalno za razne ustanove itd. 500.000 dinarjev, kar je ogromna vsota v primeri s kmetijsko družbo. (Medklici: »Še vse premalo.«) Seveda prosveta vam je bila prva. (Medklici: »Prosveta je vendarle važna.«) Seveda je važna, če bi ne vedeli, kaj pomeni ta prosveta. Nek gospod v odseku je rekel za »Orla«. (Prof. Mazovec SLS: »Za »Sokola« ne bomo dali nič.«) Kaj pa gasilska zveza?

Naše ceste.

Kar tiče sestave proračuna je gotovo najbolj važno vprašanje naših cest. Stopili smo v to zbornico z deklaracijo, ki ste jo vsi odobraval. Odkritosrčno povem, da smo vsi pričakovali od predloženega proračuna največ za ceste in jasno je,

da je nujna potreba, da postavimo ceste v tisto stanje, v katerem so bile prej. Svoječasno, ko še ni bilo lokomotiv tukaj, so naši stari očetje dajali radi zadnjo evanagarco, da so bile ceste v redu. Kakšne pa so te ceste sedaj? Kljub temu pa ne najdem v proračunu resnega vpoštevanja tega vprašanja. (Poročevalec prof. Jarc: »Saj je 11 milijonov dinarjev.«) Vendar ta način, kako je to vstavljeno v proračun, priča, da se nikakor to vprašanje ni globoko premislilo. Ta proračun so sestavili okrajni cestni odbori, ki imajo na čelu same gerente. Da bi se stvarno delalo na tem vprašanju, o tem ne opazim ničesar. Kje naj se dobe sredstva, da se popravijo mostovi, ki jih ni več. Zdaj pa so ti gerenti čisto enostavno bili tisti faktotum, ki je napravil proračun za javna dela. Ti gerenti so postavili, recimo za Črnomelj, kjer je gerent pošten preprost možakar, za toliko in toliko kilometrov, toliko in toliko tisoč dinarjev. Pa pride litijski župan gospod poslanec Lebinger in pravi, da rabi za 1 km ceste 8000 dinarjev. Torej, tisti okrajni cestni odbor, ki ima največ dohodkov od trboveljske družbe. (Lebinger: »To ni res!« Nastane silen vrišč. »Kdo to pravi? Kdo je to rekel?«) Jaz pravim tako. Vi ste predložili 8000 dinarjev za 1 kilometer. Videl sem vaše poročilo pri referentu profesorju Jarcu. (Poslanec Lebinger: »To je predložila gradbena direkcija.« Nastane silen vrišč in vpitje.)

Proračun ni zrel.

Proračun, kakršnega imamo pred seboj, ni zrel za razpravo v skupščini. Ta proračun spada nazaj v odsek, kjer naj se vse postavke temeljito pretresejo, ne pa tako površno, kakor se je sedaj zgodilo. Treba je, da se vsi dohodki in vsi izdatki temeljito pretresejo in da se za vsak izdelek poskrbi tudi za kritje. Kajti proračun, ki izkazuje primanjkljaj 42.000.000, ni prav za prav nikak proračun, ker nam nikdo ne jamči, da bo teh 42.000.000 res dala država. Proračun izkazuje same obremenitve. Radi tega moram proti njemu ugovarjati in predlagam, da se vrne odseku.

Poslanec Janko Bukovec:

Draga uprava.

Vsak avtonomen zavod, vsaka avtonomna korporacija mora imeti svojo upravo. Ta uprava pa ne sme biti predraga. Vsi vemo, da naše ljudstvo predrago upravo zelo kritizira, in sicer po vsej pravici kritizira. Če pogledate upravo bolniškega zavarovanja, ne boste slišali druge zabavljice, nego to, da uprava vse požre. Uprava pri bolniškem zavarovanju stane 18 odstotkov, uprava pokojninskega zavoda stane 9 odstotkov. Sedaj pa pogledjmo, kaj stane uprava naše oblasti. (Poslanec Evgen Jarc: »5 odstotkov.«) Bomo že videli. Ne smete mi zameriti, ako strogo kritiziram tozadevne postavke v našem proračunu. Mislim, da mi bodo tudi gospodje iz večine radi priznali, da me moji volilci niso poslali sem radi tega, da bi tukaj

samo poslušal in ploskal, ampak radi tega, da bom stavil take predloge, kakor so mi jih naročili moji volilci. Toda, da preidem k debati o postavkah za upravo ljubljanske samouprave! Najprej si moramo biti na jasnem, katero postavko bomo vzeli za podlago, ako hočemo izračunati v odstotkih, koliko stane naša uprava. Tu seveda ne moremo vzeti za podlago vsega proračuna, kakor ga izkazuje predlog finančnega odbora, ker smo v teku včerajšnje debate dostikrat slišali, da te postavke niso vse realne in da nikakor nismo sigurni, ali bomo res ves denar dobili, ki ga imamo označenega v proračunu. Jaz vidim v tem proračunu sigurnih samo 11 milijonov Din; drugo pa bo, ali pa ne bo. Zato mislim, da moram izračunati procenke, koliko stane naša uprava, z ozirom na 11.000.000 dinarjev. Mi vidimo, da stane potem uprava, za katero stori v proračunu 2.501.000 Din, celih 25 odstotkov okroglo računeno. Draga je torej uprava pri bolniškem zavarovanju, toda še mnogo dražja je uprava naše ljubljanske oblasti. Pri tem sem pa računal še optimistično, če sem vzel za podlago 11 milijonov Din. Če bi bil vzel za podlago samo tisto vsoto, ki jo bomo brezdvomno res dobili, bi stala uprava preko 50 odstotkov. Gospodje, to se pa da pač težko zagovarjati. Mislim, da bi bilo pač umestno, če bi bili Vi upoštevali moj predlog, da se skrejšijo dnevnice za poslance. Gospodje iz Ljubljane, mislim, da bi lahko shajali brez dnevnice. Radi tega bi bilo pač umestno, če bi bili mi stroške za upravo nekoliko znižali.

Oblastni odbor dražji kot cela skupščina.

Oglejmo si sedaj nekoliko natančneje stroške za odbor. Tu imamo predvsem postavko, ki določa plačo gospoda predsednika. Naj mi bo dovoljeno, da spregovorim tu par besed o tem, kako vrši gospod predsednik med sejami svojo dolžnost. On je prav tako moj predsednik, kakor predsednik gospoda profesorja Mazovca. Mene je včeraj dvakrat poklical k redu, gospoda prof. Mazovca pa nikdar, dasi sem jaz delal medklice, ki so bili precej drugačni od medklicev gospoda prof. Mazovca. Imam zaupanje do gospoda predsednika, da bo v bodoče vršil svoj posel z vso nepristranostjo. (Poslanec dr. Albert Kramer: »Do gospoda prof. Mazovca imamo vsi posebno obzirnost.« Veselost.) Ne smete mi zameriti, če ponavljam to, kar je omenil že g. ing. Zupančič, da stane 5 članov oblastnega odbora več, nego vsa oblastna skupščina. Vsi ti odborniki imajo tudi svoj privaten poklic. Jaz mislim, da je glede plač oblastnim odbornikom pravilno postopala mariborska skupščina. Mariborska skupščina je namreč rekla: Oblastni odborniki bodo takrat dobili svojo polno plačo, kadar bodo s službo polno zaposleni. Gospodje odborniki ljubljanske oblasti pa s svojim odborniškim delom niste polno zaposleni, vendar pa Vam po našem proračunu teče polna plača

že od 1. marca, kakor bi bili Vi že od takrat polno zaposleni. Absolutno pravilno bi bilo, da bi Vi tako postopali, kakor postopa mariborska skupščina. To bi bilo posebno umestno letos, ko nimamo sredstev niti za najpotrebnejše stvari. Letos naj bi bilo odborniško mesto častno. V naslednjih letih bomo pa radi dali vsakemu oblastnemu odborniku plačo, kakoršna gre človeku za naporno delo, če bodo finančne razmere naše oblastne samouprave ugodnejše.

Prejemki predsednika oblastne skupščine.

Oglejmo si sedaj podrobneje prejemke, ki jih dobiva naš gospod predsednik. Mesečno dobiva 4000 Din, to je 48.000 Din na leto. Poleg tega dobiva še 30.000 Din funkcijske doklade in 20.000 Din reprezentacijske doklade. Skupaj znaša to 98.000 Din K temu pa pridejo še dijete med skupščinskim zasedanjem. Gospodje, ali je torej to demagogija, če pravim, da je letna plača 100.000 Din prevelika ob času, ko je vsa dežela pod gospodarsko krizo?

Te stvari moram kritizirati radi tega, ker si jih ne upam zagovarjati pred svojimi volilci. Če bi jaz molčal k tem visokim izdatkom za oblastno samoupravo, bi mi moji volilci lahko upravičeno rekli, da nisem vršil svoje dolžnosti. (Medklic: »Koliko ima pa Radič?«) Kaj nas tukaj briga Radič! Brigajmo se za Slovenijo! Ministrski predsednik na Angleškem ima gotovo desetkrat toliko plačo, kakor ministrski predsednik v marsikaki drugi državi. Toda Anglija je Anglija. Oni lahko plačajo visoko vsoto, mi pa je ne moremo.

Ali odobravajo tako delo volilci S. L. S.?

Mislim torej, da so postavke za osebne izdatke oblastne skupščine mnogo previsoke in da tudi Vi nimate volilcev, ki bi to odobraval. Meni se očita, da jaz tolikokrat prinašam te stvari in da sem o njih govoril tudi na shodih. Seveda sem govoril o njih in bom govoril tudi v bodoče, saj je to moja dolžnost. Nikdar pa nisem lagal na shodih in tudi ne bom lagal, ampak vedno sem govoril le resnico.

Šel bom med narod in povedal bom te stvari tako, kakor so v resnici.

Razdeljevanje podpor.

Kar se tiče prosvete, sem tudi jaz istega mnenja, da se morajo podpre razdeljevati nepristransko. Nočem danes ničesar insinuirati, rečem pa to, da bom pazil, kako se bodo te vsote razdelile, in bom potem izrekel svojo sodbo. Mi imamo le eno samo društvo, ki je faktično res narodno in ki je zraslo iz naroda. To so gasilska društva po vseh večjih krajih naše domovine. Vsa gasilska društva so med seboj v zvezi. Med njimi vlada lepa harmonija. Doslej se med gasilska društva še ni zaneslo strankarstvo. Če se pa sedaj postavi večina oblastne skupščine na stališče, da zna oblastni odbor bolje presojati potrebo posameznih dru-

štev nego strokovna organizacija, potem se mi zdi, da se bo politika zanesla še v gasilstvo in da se bodo tudi tukaj podpirala le društva ene vrste. Zato bi bilo po mojem mnenju bolj prav, da bi se ta podpora dala gasilski zvezi, ki pozna razmere. S tem končam.

Poslanec Ivan Urek o našem vinogradništvu.

V imenu svojih tovarišev izjavljam, da nam je predlog gospoda poslanca Kobala ne samo simpatičen, ampak da ga bomo podpirali z vso silo. Oni del predloga, ki meri za tem, da se ustanove vinarske kleti, je vse hvale vreden, vendar se mi zdi, da ta del predloga ni takoj povsem izvršljiv. Za to bo treba pač še mnogo časa, ker se ne da kar čez noč uresničiti. Drugi del predloga pa, ki gre za tem, da se izvede takoj kontrola pri prodaji vina, je pa tako važen, da se bomo zavzeli z vso močjo za to, da se ta rakrana našega vinogradništva takoj odpravi in da se izvede najstrožja kontrola takih sumljivih, ponarejenih in pančanih vin. Glede tega se pri nas ni ničesar storilo, ničesar ukrenilo, zato je položaj našega vinogradništva zelo žalosten, kar je znano vsem.

Razmere vinogradništva, ki jih je orisal g. Nemanič in katere povzročajo v Belokrajini izseljevanje preko luže, niso v naših krajih odnosno v vsej Sloveniji nič boljše, nasprotno, toliko slabše, ker ljudstvo nima denarja niti za pot v Ameriko.

K elementarnim nezgodam se je pridružilo še to, da delajo danes našemu vinu konkurenco še druga »vina«, ki niso pristna in tudi po njih cení pristna biti ne morejo. Gospodje! Približno pred enim mesecem so prinesli naši dnevniki anonce in poročila, da prodajajo nekateri ljubljanski vinotrčci vino po 3 dinarje za liter. Vsakemu, kdor le nekoliko pozna razmere v našem vinogradništvu, kdor ve, koliko stane produkcija, koliko prevoz itd., mora biti popolnoma jasno, da je izključeno, da bi bila taka vina pristna. Naše prebivalstvo ve, da oblastna skupščina nima na razpolago sredstev, s katerimi bi mogla dovoljno ublažiti slabo gospodarsko stanje v naših krajih. Radi tega ne moremo od oblastne skupščine preveč zahtevati. Tembolj pa je potrebno, da se stori to, kar se more storiti tako rekoč brez posebnih stroškov: da se izvrši energična kontrola nad razpečevanjem vin. Na delo pa moramo iti takoj, ker je pomoč našim propadajočim vinogradnikom nujna. Po mojem mnenju stvar ni tako komplicirana, da bi je ne mogla vzeti v roke kar oblastna skupščina. Saj je naloga oblastne skupščine, da štiti kmetijstvo; in vinogradništvo je izredno važna panoga našega kmetijstva. Stvar pa zasluži našo pozornost tudi iz zdravstvenih razlogov. Saj je jasno, da tako vino ni in ne more biti za zdravje koristno. Ker so mu navadno primešane razne snovi, ki so, če ne strupene, pa vsaj

zdravju kvarne, je jasno, da javna oblast ne more mirno gledati, kako se s takimi vini kvari ljudsko zdravje. Radi tega ne čakajmo na državno oblast, ampak naša samouprava naj izvrši kontrolo nad temi vini sama. Na žalost naše drž. oblasti v tem pravcu niso pokazale dovolj umevanja, četudi je Kmetijska držba kot edina strokovna korporacija našega kmeta na mojo vzpodbudo opetovano tozadevno pritiskala. Tudi moj predlog, stavljen že pred meseci, ni našel potrebnega odmeva.

Stvar je, kakor sem rekel, nujna. Zato prosim oblastno skupščino, naj vzame naša samouprava točno vina pod nadzorstvo. Dokler ni strokovnega osebja, delegirajo naj se kmetijski strokovnjaki, ki bodo pregledovali gostilne in vinotoče. Kjer se jim bodo zdela vina sumljiva, naj vzamejo vzorce in naj jih dajo preiskati po kmetijskem preizkuševališču, ako ne morejo sami ugotoviti ponareditve na licu mesta.

Imamo pa še drugo sredstvo na razpolago, s katerim lahko pomagamo našemu vinogradništvu. Kakor nam je pripovedoval tovariš Širola, je določila občina Kastav za tuja (dalmatinska) vina večjo trošarino kakor za domača. To stvar so tam dejansko izvedli in torej ni nikake ovire, da storimo tudi mi kaj sličnega. Mislim, da bi se moglo tudi pri nas uvoz tujih vin če ne zacariniti, pa vsaj otežkočiti. Pri nas bi tukaj prišla predvsem dalmatinska vina v poštev. Jasno je, da govorim tu samo o pristnih dalmatinskih vinih. Kar se pa tiče ponarejenih vin, pa naj bodo domača ali dalmatinska ali celo italijanska, pa prosim visoko skupščino, naj nemudoma zabrani in onemogoči njih razpečevanje, zavedajoč se, da gre naše vinogradništvo z vsakim dnem bolj v propast, ako odlašamo pomoč. (Odobranje.)

* * *

Predlogi naših oblastnih poslancev.

Nadaljni predlogi tov. Janko Bukovca, Ivana Pipana in Ivana Ureka na predsedstvo obl. skupščine.

e) Za razširitev vodovoda v občini Toplice na vas Podturn.

V občini Toplice je vodovod in voda zajeta v taki množini, da zadostuje za vse vasi v občini. Vas Podturn pa vodovoda še nima, dasi je potrebna za to samo napeljava cevi. Ker je vodovod v tej vasi prav nujno potreben, zato predlagamo visoka skupščina skleni:

Oblastni odbor podvzemi takoj vsa potrebna dela za napeljavo vode v vas Podturn v občini Toplice.

* * *

f) Za popravo ceste Dvor—Lašče—Smuka.

Dež. cesta Dvor—Lašče—Smuka v Žužemberškem sodnem okraju je tako razdejana, da je vsaka vožnja po njej nemogoča. Jame sre-

Shodi in razne prireditve.

Pozor krajevne organizacije SKS!

Ker so občinske volitve skoro po vseh občinah razpisane, zato opozarjamo krajevne organizacije, da takoj skličejo sestanke, na katerih naj določijo kandidate in sestavijo kandidatne liste. Opozarjamo osobito na to, da mora vsak kandidat lastnoročno podpisati listo in poleg podpisa še pristaviti besedo »sprejemem«. Kjer je le mogoče, naj se sestavi čista lista SKS, ako pa katera organizacija sklone kak kompromis, nam sporočite kako se kompromisna lista imenuje in koliko naših kandidatov je na listi. Tovariši, naš stanovski ponos zahteva, da se v vsaki občini upošteva pristaši naše stranke. Vsa pojasnila glede obč. volitev daje tajništvo SKS v Ljubljani, Kolodvorska ul. 7.

Semič. Občni zbor krajevne organizacije se vrši v nedeljo, dne 8. maja ob 9. uri pri g. J. Bukovcu. Vel. Dolina. V nedeljo dne 24. aprila smo imeli krasno obiskan občni zbor krajevne organizacije. Zborovalni prostori so bili nabito polni. Predsedoval je tov. Anton Franko, ki je uvodoma povedal pomen zborovanja nakar je tajnik stranke obširno razvil program Slovenske kmetijske stranke in orisal razvoj kmetijske gibanja v splošnem, posebno pa pri Slovencih, Hrvatih, Srbih, Bolgarih in Čehih. V odbor krajevne organizacije so bili izvoljeni sledeči tovariši: Andrej Požgaj, M. Dolina, predsednik; Ivan Hostnik, Gaj, tajnik in blagajnik; Ivan Frigl, Gaj, podpredsednik; Martin Hajnbring, Ponikva in Anton Franko, Podgračeno, zaupnika; odborniki: Štefan Hočevar, Obrežje; Martin Vogrin, Brezje; Ivan Lazanski, Laze; Štefan Godec, M. Dolina; Martin Novoselič, Gor. Ribnica; Jurij Bogovčič, Bregana; Jože Novoselič, Nova vas; Ivan Munič, Rajc; Jože Lazanski, V. Dolina; Štefan Prosenik, Jesenica; Jožef Ojster, Koritno; Jožef Cirkovski, Cernik; Andrej Bukovnik, D. Ribnica; Martin Krujev, Perišče. Po volitvah se je razvila živahna debata, nakar je tov. A. Franko zaključil lepo zborovanje.

Stari trg ob Kolpi. Na občnem zboru je bil izvoljen nov odbor krajevne organizacije. Predsednik: Peter Šterk, Kovača vas; tajnik: Peter Veselič, Paka; odborniki: Peter Šterk, Predgrad 102; Marko Majerle, Stari trg; Miha Majerle, Jelenja vas; Josip Rade, Radence; Jožef Štefan, Radence; Ivan Štandahar, Deskova vas; Jurij Šterk, Predgrad; Jožef Šmalcey, Predgrad; Jurij Šavor, Vimolj.

Občni zbor okrožnega odbora za okraje Šmarje, Kozje in Rogatec se je vršil v nedeljo v Mestinjah pri Smehu. Ob dobri udeležbi delegatov iz vseh treh okrajev je občni zbor na podlagi političnega poročila tov. Debelaka razpravljal o stališčih Slovenske kmetijske stranke do drugih strank v tem srezu. Na

predlog tov. Otorepca je bila soglasno sprejeta resolucija, ki povsem odobrava sklep strankinega vodstva. Naša stranka naj se v prihodnjih volilnih bojih ne veže z nobeno stranko, ki je na podlagi svojega političnega dela pokazala, da je nasprotnica interesov gospodarske šibkega ljudstva. V delavstvu vidimo del našega naroda, ki ga je borba za obstanek potisnila enako v politično vrsto s kmečkim gibanjem. To sorodstvo v gospodarski samoobrambi obeh produktivnih stanov bo pri volitvah olajšalo naše delo. Ob strani Hrvatov hočemo dobiti vse kar je last in pravo slovenskega naroda. Vemo, da je pričakovati izboljšanje ekonomskega položaja le tedaj ako se z umnim gospodarstvom dvigne produktivnost zemlje. Tov. Zdolšek, kmet iz Ponikve, je temeljito poročal o gospodarskih prilikah kmetijstva v našem okraju. Tov. Španiček, Kamenšek, Taborne in drugi so poročali o delu v svojih okrajih. Sklenjeno je bilo prirediti večje število sestankov v vseh krajih sreza, na katerih se bo razpravljalo o vseh panogah kmečkega gospodarstva v navzočnosti strokovnjakov, ki jih bo v ta namen dalo vodstvo stranke na razpolago. V nedeljo se vrši v Kozjem zborovanje za tamošnji okraj, na katerem bo poročal o političnem položaju delegat načelstva. Prihodnji mesec bo v Ponikvi tabor Slovenske kmetijske stranke, katerega se udeleži tov. poslanec Pucelj.

Sinji vrh. Dne 18. aprila se je vršil občni zbor kraj. organizacije in sestanek vseh pristašev kmetijskega pokreta. Na dnevnem redu je bila volitev načelstva organizacije. Splošni politični položaj in važni gospodarski predlogi ter služajnosti. Soglasno je bilo izvoljeno načelstvo in odbor; sklenjeno je bilo, da bo prirejala organizacija vsako nedeljo gospodarska predavanja o vsem, kar ljudstvo potrebuje na predlog tov. Petra Fortuna; dalje na predlog I. Špeharja, da se ustanovi občinska zavarovalnica za živino v slučaju ponesrečenj ter na predlog tov. Jurija Špeharja in Josipa Fortuna, da se preišče podzemna jama Zjot v Sebetiku, ki mora skrivati v sebi radi svoje razsežnosti mnogo naravnih krasot. Zbor je bil zaključen s splošnim odobravanjem in zadovoljstvom; prisotni so bili tudi pristaši nasprotnih strank.

MLADINSKI VESTNIK.

Poziv vsem odboru društev kmetijskih fantov in deklet. Redni letni občni zbori društev kmetijskih fantov in deklet se morajo vršiti v aprilu z dnevnim redom, razvidnim v § 11. društvenih pravil. Pazite, da bo na dnevnem redu volitev delegatov na Zvezni občni zbor, ki se bo vršil meseca maja. V slučaju, da je društvo že imelo redni letni občni zbor, ni pa na njem izvolilo gori navedenih delegatov, potem morate sklicati izred-

ni občni zbor. Obvestite takoj Zvezo društev kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7, da pošlje Zveza svojega delegata. Opozarjam, da mora vsako društvo javiti svoj občni zbor pristojni oblasti, to je: g. srezkemu poglavarju. — Skličite takoj odborovo sejo, ki naj vse to izvede. — Organizacijski referent.

Občni zbor Zveze društev kmetijskih fantov in deklet se bo vršil meseca maja. Opozarjamo že danes nanj vsa naša društva.

Naša društva, ki želijo kakršnakoli predavanja, tečaje itd., naj sporoče svoje želje Zvezi društev kmetijskih fantov in deklet, kulturni referent, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. Tam dobijo tudi vse potrebne nasvete za razne prireditve, ki jih prirejajo.

Društvo kmetijskih fantov in deklet občine Lesce je imelo v nedeljo, dne 10. aprila t. l. svoj prvi redni občni zbor. Kljub nasprotovanju ljudi vseh mogočih barv je društvo s svojim delom v prvem, najtežjem letu obstoja lahko zadovoljno. Brez dvoma bo drugo leto lahko pokazalo še mnogo lepše uspehe. Sovražno delovanje nasprotnikov dokazuje, da ne privoščijo našemu kmetijskemu ljudstvu tako potrebne izobrazbe, ker ga hočejo pač imeti še vedno za peto kolo. Baš to nas mora podžigati k še marljivejšemu delovanju. Saj smo tudi kmetije ljudje ravno tako kakor tovarniški delavci ali razna »gospoda«. V najkrajšem času priredi društvo sadjarski tečaj za svoje člane, kakor tudi za člane kmetijske podružnice in pa več predavanj.

Orlavas. I. redni občni zbor »Društva kmetijskih fantov in deklet — Zimzelen« v Orli vasi se je vršil v nedeljo dne 1. maja ob 3. popoldne v društveni sobi pri Lebarju s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora. 2. Poročilo društvenih funkcionarjev (tajnika, blagajnika, knjižničarja, preds. dramatičnega odseka in preds. tamburaškega odseka). 3. Volitve novega odbora. 4. Volitev delegatov za občni zbor »Zveze«. 5. Predlogi in služajnosti.

Angleško sukno po solidnih cenah dobite pri Francu Pavlin, Ljubljana, Gradišče štov. 3.

Dopisi.

V Kamniku smo prav lepo proslavili 1. majnik tudi pristaši Slovenske kmetijske stranke. Tukajšne delavske organizacije so priredile popoldne majniško proslavo, na kateri je sodeloval tamburaški odsek našega Društva kmetijskih fantov in deklet. Prireditve so se udeležili zastopniki okrajne organizacije Slovenske kmetijske stranke in več naših pristašev. Zabava se je neprisiljeno razvila v znamenju kmetijske in delavske solidarnosti. Ta skupnost in sodelovanje se bo pokazalo tudi pri prihodnjih občinskih volitvah, za katere smo na-

di ceste so take, da voznik, ki zaide na to cesto, ni življenja varen. Ta cesta pa je edina prometna žila iz obširnih Auerspergovih in kmečkih gozdov. Dokler je bila uporabljiva, jo je na dan uporabljalo najmanj 40 voznikov. Prebivalstvo tamkajšnje okolice se bavi z vožnjo merkantilnega lesa, kar daje ljudstvu precejšen zaslužek. Temeljita poprava te ceste je nujna tako iz gospodarskih kot iz varnostnih ozirih.

Zato vprašamo: 1. Ali je znano gospodu predsedniku stanje na deželni cesti Dvor—Lašče—Smuka?

2. Kaj namerava gospod predsednik storiti, da bo okrajni cestni odbor Žužemberk čisto Dvor—Lašče—Smuka temeljito popravil, in spravil v tak stan, da bo promet po njej mogoč?

Prošimo za pismen odgovor!

* * *

d) Predlog Ivana Pipana in tovarišev za sprejetje občinske poti Seničica—Golobrd za deželno cesto II. vrste.

Že pred vojno se je to vprašanje načelo, a ne izvršilo. Sila pa je danes večja kot pred vojno. Prebivalstvo teh krajev je bilo vsled grozne vremenske katastrofe tako prizadeto, da je popolno obubožano in si ne bo moglo tudi v 10 letih samo popraviti ceste. Zato je nujno potrebno, da se ga razbremenimo vsaj pri vzdrževanju te potrebne poti.

Zato predlagamo, visoka skupščina skleni: Oblastnemu odboru se naroča, da ukrene vse potrebno, da se gori imenovana občinska pot sprejme v vrsto deželnih cest II. vrste.

* * *

Predlog Ivana Ureka.

1. Prebivalstvo občine in župnije Kapele, ki je v vsem materialnem prometu vezano na kolodvor Brežice, nima z islim nobene dostopne direktne cestne zveze, (kot je razvidno iz priložene skice). Tako mora z vsemi lahkimi kot težkimi tovari pasirati velike ovinke okrajne ceste skozi Dobovo ali Župelevec.

Iz Kapel se mora voziti po okrajni cesti nad 3 km proti severu do Župelevec in zopet toliko nazaj proti jugu do spoja z okrajno cesto (kri križu v Dobrovi), ki pelje na kolodvor Brežice in katero točko loči s Kapelami le ca 2200 m širok grajščinski gozd, odnosno privatna vozna pot iste daljave.

Tako se mora prevoziti nad 4 km več ceste, in to zelo bregovite, kot bi bilo treba, če bi se Kapele spojilo z napravo nove ceste do Križa v Dobrovi, kjer bi ista tekla po ravnem terenu.

Naravno, da je taka vožnja velika gospodarska ovira, ki zahteva mnogo nepotrebnega truda in časa.

Z napravo te kratke ceste, ki je že mnogoletna želja prebivalstva občine Kapele, bi bila odstranjena težka prometna hiba teh krajev.

Zato stavimo predlog: Skupščina skleni izvesti eksproprijacijo potrebnega zemljišča, na katerem se delno že nahaja privatna pot, in napravo omenjene ceste.

pravili kompromisno kmetsko - delavsko listo.

Roviše pod Sv. Goro, okr. Litija. Nesrečni požar je uničil petim posestnikom hiše, gospodarska poslopja, vozove, orodje, živež, krmo in deloma prašiče. Nesrečneži so si komaj svoje življenje rešili po polnočni uri, na Veliki ponedeljek. Požar je nastal najbrže po neprevidnosti in ne po zlobni roki. Nesrečni pogorelci nujno potrebujejo pomoči, posebno ker so bili še po starem zavarovani, samo dva do 1500 kron. Dobrosrčni ljudje se prosijo za denarno podporo. Darovi naj se pošiljajo na upravništvo »Kmetijskega lista«, ali na načelnika pomožnega odbora Alojzija Ocepka, Roviše, pošta Sava pri Litiji.

Jarenina. Ker so se nekateri jareninski klerikalci, ki prav malo vedo, kaj je politika, v zadnjem času tako napihovali, kakor ona žaba, ki je od samega napihovanja počila, češ, da je SLS prava zastopnica slovenskega kmetskega ljudstva. To da je pokazala s tem, da nam je tekom časa, kar je bila na vladi, storila veliko dobrega in sicer, da je odpravila carino na galico, žveplo ter razne takse in mnogo, mnogo drugih dobrot, kakor olajšave pri plačevanju davkov. Tistim pozabljivim klerikalcem, ki nimajo nobenega spomina in ki ne vedo drugega, kar jim lažnjivi »Slov. Gospodar« ter razni klerikalni agitatorji trobijo, povem resnico ter vprašam, kdo pa je napravil to velikansko carino, takso, davek in druge za kmeta uničujoče stvari? Mogoče je to napravil g. Pucelj ali g. Radič. Ne in zopet ne. To je bila SLS in SDS. Zato sta ti dve stranki podobni onemu tatu, ki je pokradel nekomu kmetu vse premoženje. Ko je pa videl, da dotični kmet zaradi tega trpi silno ubožstvo in pomanjkanje, mu je iz »usmiljenja« vrnil nekaj drobtin. Tako je storila SLS. Kar pa se tiče onega glasovanja, za kar kriči »Slov. Gospodar« v 21. številki, pa nam je še v spominu, kako so glasovali klerikalci lanske leto proti izenačenju davkov in drugih važnih stvari iz nevošljivosti, da bo tov. Pucelj res nekaj važnega dosegel. Stokrat grše pa je, da je SLS stopila na stran korupcije, a za plačilo so dobili breo. Mi pa stanemo zvesti SKS ter tov. Pucelju, našemu kmetskemu voditelju.

Z Gorenjskega. Iz poročil Ljubljanske oblastne skupščine se lahko razvidi, kje ima SLS svoje sree. Večkrat se merodajni pristaši te stranke na shodih ustijo, da stranka dela za vse sloje enako, ker tako zahteva krščanska ljubezen do bližnjega, da pa je vendar pri sedanjih razmerah najbolj treba pomagati kmetom, ker dandanes vključ svoj pridnosti kmetje najhujše propadajo. V seji oblastne skupščine so pa ti poslanci z besedo in v dejanju pokazali, kakšna bo njih pomoč. Poslanec Mazovec je kot poročevalec odseka izjavil, da so pri nas od gospodarske krize najhujše prizadeti uradniki, obrtniki in trgovci. SLS pa ima v zbornici mnogo poslancev, katere so izvolili kmetje, pa nihče ni imel po-

guma, da bi bil govornika zavrnil in mu povedal, da njegov »ljublanski« govor ni za solidarnost med stanovi, ampak je kmetom krivičen. Kako rada ima SLS kmete, se je posebno pokazalo pri poročilu odseka za kmetijstvo. Poročevalec je bil naš spoštovani Jan, ki sicer pozna kmetski stan, pa je bil tako potlačen v strankarsko strujo, da je bilo njegovo poročilo prisiljeno-kratko in mlačno, glasovanje kluba pa zelo izzivajoče. Večina je odbila po Janovem poročilu vsako podporo »Kmetijski družbi«, ki je obče koristna za kmete. Kako bodo Gorjanci Janu za to hvaležni, bomo že še slišali. Najbolj pa je spekla zbadljiva opomba v poročilu »Slovenca«, da ima »Kmetijska družba« več denarja kakor oblastna skupščina in da zato ne bo dobila ničesar. Če bo skupščina za nemarjala kmetski stan, si bomo dobro zapomnili te prijatelje kmetov. Tudi to si bomo zapomnili, če si skupščina ne bo znala pridobiti drugih gmočnih sredstev, kakor one, ki bodo prišli iz novih oblastnih davkov. V tem slučaju naj se rajši skupščina za stalno zapre.

Pevna. Mrtvo truplo se je našlo v bližini vasi Pevna, v Balantovem smrečju. Ležati je moralo tam nekako 10 mesecev. Obleka je temnorujava. Zagnotena pa je stvar, kako je prišla glava nekako 30 metrov proč od trupla na neko smreko, ko so jo v nedeljo vrgli na tla, je bila v ponedeljek zopet na smreki. Po tem se sklepa, da se je izvršil umor. Za storilcem pa ni sledu.

Jarenina. V petek, dne 29. aprila smo spremili na zadnji poti Matijo Flaska, kmeta z Gačnika. Bil je 54 let star. Bolezen si je nakopal že v vojni. Blagi pokojnik je bil strogo našega kmečkega mišljenja, skrben gospodar. Tekom 25 let si je prenovil ves svoj dom. Da pa je bil priljubljen od vseh župljanov, je dokaz ogromna udeležba na njegovi zadnji poti. Pokojnik je bil cerkveni pevec od 14. leta do smrti, več let občinski odbornik ter strogo krščanskega duha. Samo to napako je imel, da ni bil klerikalec. Zato si ni zaslužil nagrobnega govora. Pokojnik zapušča bolno ženo ter nepreskrbljene otročice. Dragi Flasek, kar nisi v življenju dosegel, to ti želimo v nebesih, nam pa boš ostal v trajnem spominu. Tvoji ženi, otrokom ter celi rodbini pa naše sožalje.

S kmetov. V 17. številki piše »Domoljub« na prvi strani »Beseda o občinskih volitvah. Res žalostno je, da ta gospoda kmeta in delavca s tako protikrščansko hrano pita. Ona si misli: kmet in delavec, ti živi v sovraštvu z sosedom, garaj in plačuj, mi bomo pa dobro živeli in si mastne službe delili. Zakaj bi se tolkli med seboj za gospodo? Ne! Mi si postavimo moze pravice in poštene za občino in vas, ljubljanska gospoda in njeni priganjači naj se bijejo pa med seboj kolikor hočejo. — Kmet.

Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. se dobe po nizkih cenah pri I. G. N. ŽARGI, Ljubljana,

TEDENSKI KOLEDAR.

8. maja, nedelja: Mihael E.
9. maja, ponedeljek: Gregor.
10. maja, torek: Izidor.
11. maja, sredo: Gangolf.
12. maja, četrtek: Pankracij.
13. maja, petek: Servacij.
14. maja, sobota: Bonifacij.

SEJMI.

8. maja: Završe, Polje.
9. maja: Brežice, Breg pri Ptuj.
12. maja: Zagorje, Koprivnik, Velika Loka, Sodražica, Lemberg, Planina, Slovenjgradec, Teharje.
13. maja: Gradac.

VREDNOST DENARJA.

Za 1 dolar	Din 56-75
za 1 liro	Din 2-97
za 1 avstr. šiling	Din 8—
za 1 češko krono	Din 1-68
za 1 franc. frank	Din 2-22
za 1 zlato marko	Din 13-45
za 1 švic. franko	Din 10-94

lovac, drugih 14 dni pa na progi Lič-Sušak. Poskusi se vrše v prisotnosti posebne komisije mednarodne unije železnice, ki šteje 23 članov. V komisiji so zastopane naslednje države: Francija, Nemčija, Italija, Švica, Belgija, Madžarska in Jugoslavija. Jugoslavijo zastopa v tej komisiji inž. Dobrivoj Božič, izumitelj zavore in načelnik strojnega oddelka generalne direkcije g. Zavadil.

Smrt šolskega upravitelja. V Šmarjeti na Dolenjskem si je v duševni zmedenosti pogoltno kroglo v glavo tamošnji šolski upravitelj g. Ivan Špenko. Pokojni je zapustil ganljivo pismo, v katerem se nežno poslavlja od šolske mladine, obenem pa omenja, da je njegove smrti kriv mož, ki ga je preganjal, dasi bi mu po svojem stanu moral izkazati naklonjenost in ljubezen. Lep pogreb pokojnega, ki je bil tudi vrl sokolski delavec, je pričal o simpatijah, ki jih je Špenko užival med prebivalstvom.

Izredna čebelarska sreča. G. Ig. Barle iz Roj pri Vel. Loki je imel za razmeroma hladno vreme res pravo srečo. Izmed petih panjev čebel je dobil prvi roj 26., drugega 29., tretjega in četrtega 30. aprila.

Mož umoril svojo ženo. V bližini Uršnih sel na Dolenjskem je nadomestni čuvaj državnih železnic Franc Sokolič dne 28. aprila v gozdu med prepirom umoril svojo ženo in nato pobegnil. O morilcu ni sledu. Dejanje je Sokolič baje izvršil iz ljubosumnosti. Grozen zločin je silno razburil prebivalstvo tamošnje okolice.

Junak iz Like, znani atlet Marijan Matijević, se je te dni vrnil iz Amerike, kjer je nastopal v kolonijah jugoslovenskih izseljencev. Sprejel ga je tudi njegov slavni rojak in izumitelj Nikola Tesla.

Amnestija obsojenih novinarjev. Kot poročajo, se pripravlja amnestija novinarjev, ki so bili obsojeni zaradi političnih prestopkov, zagrešenih potom tiska, kakor tudi onih, ki so bili obsojeni radi tiskovnih pregreškov.

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 2.

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz lasne tovarne. 15-letna garancija. Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji »ADLER«
Kolesa iz prvih tovarn: »DÜRKOPP«, »KAYSER«, »STYRIA«, »WAF-FENRAD«, (orožno kolo). — Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obrok! Cenike franco in zastonj!

Novice in razno.

Sprememba pri okrajnih zastopih. Pri okrajnem zastopu Sv. Lenart v Slov. Gor. je odstavljen od gerentskega mesta Matija Vračič, posestnik v Senarski, in imenovan gerentom bivši minister in poslanec SLS Ivan Roškar. Za gerenta mariborskega okrajnega zastopa pa je imenovan dr. And. Veble, odvetnik in oblastni poslanec SLS v Mariboru, na mesto Antona Lipovšeka, posestnika v Grušovi. Zakaj je SLS, ki se šteje za edino pravo zastopnico podeželskega ljudstva, nastavila za gerenta mariborskega okrajnega zastopa odvetnika iz mesta, ne pa kakega kmetskega posestnika, katerih ima v svojih vrstah dovolj?

Brezplačni transporti gradbenega materiala ukinjeni. Ljubljanski

oblastni odbor »Rdečega križa« opozarja, da je ukinil oskrbo brezplačnih transportov gradbenega materiala za poplavljenice.

Regulacija Save pri Zagrebu. Ministrstvo poljedelstva in vod je odobrilo kredit za regulacijo Save pri Zagrebu. Z regulacijskimi deli prično v najkrajšem času.

Prvi maj v Mariboru in okolici se je najavil s hudimi nalivi in točo. Posebno huda toča je bila ob 2. uri popoldne, bila je debela in tako gosta, da je bilo naenkrat vse belo po tleh. Koliko je napravila škode, se bo šele videlo, gotovo pa je napravila škodo v vinogradih.

Poskusi z Božičevo zavoro na vagonih. Prihodnje tedne se bodo vršili poskusi z Božičevo zavoro in sicer 14 dni na progi Zagreb-Kar-

Lastniki psov se opozarjajo, da je v občinah Vrhnika, Horjul, Log in Brezovica odrejen pasji kontumac.

Strahote poplave v Ameriki. Poplava reke Misisipi zavzema vedno večji obseg. Doslej je poplavljenih 40 mest, število mrtvih znaša okoli 500, 150.000 ljudi je moralo zapustiti domove. Porušili so nasip reke Misisipi pred mestom New Orleans, da na ta način rešijo mesto pred katastrofo. V New Orleansu je koncentriranih nad 10.000 vojakov, ki imajo nalog, da nastopijo z orožjem, če bi farmerji branili nasipe pred porušenjem. Nad Luisiano je proglašeno izjemno stanje.

Spomenik neodrešenemu ozemlju se odkrije v nedeljo, 29. maja, ob 10 letnici majske deklaracije v Ljubljani. Na spomeniku bo gorel večni ogenj, ki naj bo simbol naše neugasljive narodne težnje in volje, da se zaslužni brati osvobodijo izpod neznanega tujega jarma.

Dostava železniških vozov za prevoz lesa. Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je odredila, da se mora prevoz in izvoz lesa in drv za kurjavo v sedanji seziji pospešiti z vsemi sredstvi. V času jesenske izvozne sezijske, to je od 1. septembra dalje, bo železniška uprava za lesne pošiljke dostavljala potrebne vozove šele tedaj, ko bo potreba vozov za druge sezijske predmete popolnoma krita.

Naša ameriška posojila. Naša država, Državna hipotekarna banka, Beograd in nekatera druga naša mesta dobe v Zedinjenih državah obsežna posojila, katerih skupna vrednost bo znašala okrog 2 do 3 milijard dinarjev. Tako ogromna vsota, ki pride v našo državo, bo znatno olajšala našo gospodarsko krizo.

Opozorilo industrijem, obrtnikom in trgovcem. Rok za prijavo kot razstavljalca na letošnjem vzorčnem velesejmu od 2. do 11. julija poteče v nekaj tednih. Po zaključku prijavnega termina razdeli sejska uprava takoj razstavne prostore. Kdor se javi kasneje, ni več siguren, da dobi ugoden prostor. Zato se naproša v lastnem interesu vse one tvrdke, ki se zanimajo za velesejm, da pospešijo svojo prijavo.

Sprejem gojencev v artiljerijsko podoficirsko šolo v Mariboru. Minister vojne in mornarice je odre-

Vsi popusti na železnicah preklicani, samo naš ne

čevlje

zato, ker vsak tisti, ki kupi

detajlni prodaji Dunajska c. 23 pri POLLAKU (dvorišče)

prištedi toliko, kolikor znaša popust na železnici in kolikor dražje plača čevlje pri posredovalcu oziroma konkurenci.

Te ugodnosti ne prekliča nobena sprememba vlade ali ministrstva in je stalna za vsakega, ki dobro svoj denar obrača.

dil, da se sprejme letošnje šolsko leto v artiljerijsko podoficirsko šolo v Mariboru 150 novih gojencev. Šola se prične dne 1. oktobra. Prijave se sprejemajo do 20. septembra.

Gojenci za pomorsko-zrakoplovno podčastniško šolo v Kumborju (Boka Kotorska). 1. oktobra bo sprejetih v 2. razred pomorsko-zrakoplovne podčastniške šole do 60 gojencev. Pogoji za sprejem so na vpogled pri vseh komandah vojnih okrožij, pri vseh komandah in oblasteh mornarice, pri vseh velikih županstvih, okrajnih glavarstvih, v službenih vojnih listih št. 15, 16, 17 in v »Službenih Novinah« št. 84. Prošnje kandidatov imajo biti do dne 1. septembra v komandi pomorsko-zrakoplovne šole v Kumborju. Pripominja se, da imajo gojenci posebne doklade in ugodnosti pri napredovanju in da sčasoma lahko postanejo častniki pomorsko-zrakoplovne stroke.

Umor iz verske blaznosti. V Vilni je skupina neznanih mož napadla ponoči dva židovska trgovca, 23 letnega Kantorovica in 20 letnega Zablockega. Napadalcu so žida zvezali, jima zamašili usta ter ju vlekli na katoliško pokopališče, kjer so ju umorili.

Komisijski pregled invalidov. Začetkom meseca julija se vrši zopet obvezni pregled invalidov. Invalidom, ki bodo morali potovati iz drugih krajev v Beograd, se povrnejo potni stroški.

Orodje za invalide. Na intervencijo ministrstva za socialno politiko se nabavi na račun reparacij iz Nemčije večja količina raznega orodja, ki se razdeli med vojne invalide.

Grozen umor deklice. V bližini Grossenheima so našli te dni na tračnicah truplo 18-letne deklice. Preiskava je ugotovila, da je bilo deklo umorjeno, nakar je položil morilec truplo na tračnice. Kot morilec je izsledila žandarmerija njenega 19-letnega prijatelja, ki je priznal, da je deklico najpreje zadržal, nato obesil in končno položil na tračnice, da bi se zdela, da jo je povozil vlak.

Smrt najstarejše ameriške žene. V New Yorku je umrla najstarejša ženska Zedinjenih držav Margaretta Jane Appleton, ki je dosegla metuzalemsko starost 131 let.

ZA SMEH.

V šoli.

Katehet vpraša Tončka: »Kaj je naredil Kristus letošnjo veliko noč, takoj, ko je od mrtvih vstal?«

Tonček: »Klerikalce je iz vlade vrgel.«

Katehet: »Prav dobro, Tonček.«

HLAPCA

vestnega in zanesljivega k par konjem za vožnjo na cesti išče trg. z lesom in dež. pridelki. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »Hlapec«.

Na specialni živinorejsko-poljedelski šoli na Grmu (Novo mesto) se vrši dne 16. maja t. l. dvodnevni teoretični in praktični tečaj za pridelovanje krme. Oba dneva začne pouk ob 8. uri dopoldne. V tečaj se sprejme le do 20 prosilcev. Revni udeleženci tečaja dobijo na zavodu brezplačno hrano in prenočišče. Kdor se namerava udeležiti tečaja, naj se prijavi po dopisnici najpozneje do 9. maja, da bodo nato vsi sprejeti lahko pravočasno obveščeni.

Državna trošarina na vino in vinski mošt in občinske doklade k tej trošarini v Sloveniji. Uradni list št. 47 od 30. aprila objavlja statistiko o drž. trošarini na vino in vinski mošt ter petijot in o občinskih dokladah k tej trošarini v Sloveniji za leto 1926. Iz tabele I. je razvidno število občin, ki pobirajo doklade ter odstotna obremenitev v posameznih občinah, iz tabele II. pa količine vina (petijota in vinskega mošta), ki so bile zatrošarinjene v posameznih davčnih okrajih ter zneski državne trošarine in občinskih doklad, ki so bili pobrani od dotičnih količin. Na ozemlju ljubljanske oblasti je bilo zatrošarinjenega vina (vinskega mošta in petijota) 197.313.39 hl. Od tega odpade na Ljubljano 67.062.79 hl. Napram letu 1925 z 197.544.46 hl, od katerih je odpadlo na Ljubljano 59.488.48 hl, je torej Ljubljana sama napredovala, vse ozemlje ljubljanske oblasti pa nekoliko nazadovalo. Na ozemlju mariborske oblasti je bilo zatrošarinjenega vina (vinskega mošta ter petijota) 144.368.16 hl, kar znači napram letu 1925 s količino 129.229.80 hl precej več. Državne trošarine (35 Din oziroma za mošt 25 Din od hl in 0.50 Din za steklenico od 0.7 l) je bilo plačane na ozemlju ljubljanske oblasti (vštevši Ljubljano) leta 1926 6.709.615.15 Din, v Ljubljani sami 2.249.812.25 Din. Napram letu 1925, ki je vrglo 6.6 (v Ljubljani 1.98) milj. Din, se je donos kljub zmanjšani množini tudi v oblasti zvišal, kar je pripisovati činjenici, da se je količina zatrošarinjenega mošta s postavko 25 Din znižala, količina vina s postavko 35 Din pa zvišala. — Na ozemlju mariborske oblasti je bilo leta 1926 pobrane državne trošarine 4 milijone 958.924.50 Din. Napram letu 1925 z zneskom 4.362.455.85 Din se je tudi tukaj donos zvišal. Obremenitev vina in vinskega mošta z občinskimi dokladi se je gibalo v letu 1926 v splošnem kakor leta 1925 med 25% in 250%. Višje doklade in sicer do 650% je pobiralo 102 občin, v letu 1925 pa samo 61. Pobiralo je doklade v ljubljanski oblasti leta 1926 332 občin, leta 1925 pa 326 občin, v mariborski oblasti leta 1926 504, leta 1925 pa 503 občin. Skupaj se je na občinskih dokladah k trošarini na vino in vinski mošt pobralo leta 1926 v ljubljanski oblasti 16 milijonov 875.444.35 Din, od tega zneska odpade na Ljubljano 6.579.828 Din — v mariborski oblasti pa 9.050.918.79 Din. — Vsi ti podatki se nanašajo samo na navadno vino od soda (inkluzivno petiot) na vinski mošt, in na navadna vina v steklenicah, ne pa tudi na šampanjec in ostala takozvana »fina vina« kakor malaga, sherry itd.

SVILENE RUTE najnovejše vrste najcenejše pri Fr. Pavlin, Ljubljana, Gradišče štev. 3.

PROMETNA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2149, 2968

Prešernova ulica 4

(Žiro-račun pri Narodni banki)

Pošt. ček. rač. 13.853

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. cesij. — Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM.

Račun pošne hranilnice št. 14257

reg. zadr. z omeje. zav.

Brsojavke „Kmetiski dom“. Telefon št. 2847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poročtvu ter zaslavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljaje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje
vloge na
knjižnice **6%** brez od-
povedi
čistih
Velje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 9.—12., in od 1.—4.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.

Močni kangarn sport-
ni šerijot za fine obleke
Velika izbira. Ugodne
cene.

R. Miklauc
„Pri škofu“
Ljubljana.

Semenski oves, la splitski
portland-cement (Salona-Tour)
umetna gnojila (rud. superfos-
fat, kalijeva sol, kajnit, thomasova žlindra),
kakor tudi DEBELI in DROBNI pše-
nični otrobi vedno v zalogi pri

„EKONOM“

osrednja gospodarska zadruga

Ljubljana

Kolodvorska ulica.

Prodajajte
„KAŠTEL“-ovo
Sirišče.

Največja izdelovalnica „Siri-
šča“ v naši državi, v tekočini
in prašku.

„Sirišče“
v prašku
napram
sliki

je najboljša in najpraktičnejša
kvaliteta.

Zahtevajte cenike! Pri večjih naročilih
posebno velik popust.

„Kaštel“ d.d., Karlovac

Mlad kmetski fant

prikupljive zunanosti, lastnik večjega po-
sestva, se želi seznaniti radi takojšnje že-
nitve z gospodično ali mlajšo vdovo, ki bo
imela do 80.000 Din dote. Samo resne po-
nudbe poslati na upravo »Kmet. lista« pod
šifro »Srečna bodočnost«.

Vabilo

na

VII. REDNI OBČNI ZBOR

»Ekonom«

osrednje gospodarske zadruge v
Ljubljani, reg. zadr. z omeje. zav.,
ki se vrši dne 14. maja 1927 ob
11. uri dopoldne v prostorih »Eko-
noma«, Kolodvorska ulica šte. 7.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Čitanje zapisnika zadnjega obč-
nega zbora.
3. Poročilo načelstva.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Odobrenje računskega zaključ-
ka za leto 1926.
6. Sklepanje o uporabi poslov-
nega prebitka.
7. Volitev novega nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Zadružniki in drugi prijatelji zadruž-
ništva se vabijo na občni zbor. Pravico
glasovanja imajo pa le člani in legiti-
mirani pooblaščenici v smislu §§ 5., 7. in 26.

Za slučaj, da bi občni zbor ne bil sklep-
čen ob določeni uri, se vrši na istem pro-
storu in z istim dnevnim redom čez pol
ure drugi občni zbor, kateri sme sklepati
brezpogojno.

Načelstvo.

Pomlad!

Nogavice, kravate,
srajce, rokavice, na-
ramnice, žepni robci,
nakit za obleke, otro-
ške majice, nahrbtni-
ki, palice, dežniki,
kloti v vseh barvah,
šifoni, Solingen škar-
je, noži, potrebščine
za krojače, čevljarje,
tapetnike, šivilje in
sedlarje. Razna dišeča
mila — samo pri

Josip Petelinc

blizu Prešernovega
spomenika, ob vodi
LJUBLJANA

Najnižje cene!

Točna postrežba!

Kolesarji pozor

poznavalec koles bo kupil samo

GRITZNERJEVO KOLO

najboljši material, zato tudi najceneje. — Edino le pri

Josip Petelinc-u

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika.

Citateljem „Kmetkega lista“ se priporoča znano do-
mače podjetje pri

ČEŠNIKU

Ljubljana, Lingarjeva ulica

Velika zaloga novosti pomladanskega in letnega blaga za
moške in ženske obleke. — Krasne novosti svil-
natih rut in šerp. — Priporočam se posebno
ženinom in nevestam pri nakupu balša.

V zalogi samo češko in angleško blago!

Postrežba poštna in točna!

CELJSKA POSOJILNICA D.D. V CELJU

Stanje hranilnih vlog
nad Din 65.000.000.-

V LASTNI PALAČI NARODNI DOM

Stanje glavnice in rezerv
nad Din 4.000.000.-

Sprejema hranilne vloge. — Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle.
Kupuje in prodaja devize in valute.

Podružnici: MARIBOR -- ŠOŠTANJ.